

MUZIEKVISIE

Overall beeld van
4 muziekstudies

EINDHOVEN

Colofon

Uitgave

Gemeente Eindhoven

Control, Concern Planning en Control, Business Intelligence

Datum

mei 2016

EFFE

Iedereen heeft iets met muziek

Cultuur is belangrijk voor het welzijn en de welvaart in Eindhoven. Cultuur zorgt voor een prettige leefomgeving, verbinding van de mensen, voor inspiratie en ondersteuning van de banenmotor. Met cultuur wordt de stad aantrekkelijker voor bedrijven en bezoekers, krijgen mensen de kans om zich te ontwikkelen, te ontspannen en elkaar te ontmoeten. Muziek is een belangrijke culturele drager.

Maar, welke betekenis heeft muziek nu precies voor de mens, welke rol speelt muziek? Wat doen mensen op muziekgebied? Hoe geven mensen muziek gestalte in wat zij zelf bedenken, zelf maken en zelf vormgeven? Waar wordt muziek gemaakt/beleefd? Waaraan hebben mensen ten aanzien van muziek behoefte? Welke (technologische) factoren hebben invloed op muziek en muziekbeleving? Kan iedereen in Eindhoven en omgeving muziek gebruiken / beleven / consumeren op de manier zoals hij / zij dat wil? Is daarbij onderscheid te maken tussen verschillende groepen (jongeren, ouderen, mensen met een andere achtergrond, arbeidsmigranten, expats)? Welke rol speelt muziek binnen de denklijnen van 'healthy urban living'/ de slimme gezonde stad en/of hoe kunnen we (muziek)cultuur een plek geven in deze andere manier van denken? Welke rol moet de gemeente spelen in het culturele (muziek-)veld? Moeten we onze rol en ondersteuning wijzigen? Allemaal vragen die opdoemen als we serieus gaan nadenken over muziek in Eindhoven.

Onderzoeksopzet

Gesprekken met meerdere spelers in het cultuurveld hebben tot de constatering geleid dat er nog maar in beperkte mate gegevens bekend zijn om antwoord te geven op bovenstaande vragen zodat er grote behoefte is aan meer en breder inzicht. Die zoektocht is geen eenvoudige, het zal nauwelijks mogelijk zijn alle aspecten van de vele aspecten van muziek in één onderzoek of één rapport aan bod te laten komen; muziek is simpelweg te veelomvattend.

De vorming van het totaalbeeld van de vraagzijde van muziek hebben we opgepakt door vooral op zoek te gaan naar nieuwe manieren ('design thinking'). Dit betekent dat we naast de bekende methoden ook nieuwe onderzoekspaden bewandelen en daarmee experimenteren. We beschouwen dit als een puzzel, waarbij we al wel een aantal puzzelstukken in handen hebben, waarbij er echter ook nog ontbreken en waarvan zelfs het 'voorbeeldplaatje' ontbreekt. De wandeltocht is als eerste gestart met bronnen en informatie die al wel bekend zijn maar nog niet zijn toegespitst op de vraagkant van muziek en de Eindhovense situatie. We hebben ook geproefd aan de wereld van Big Data, of deze grote wereld ons kan voorzien van nieuwe informatiebronnen. En vijf mensen hebben ieder met hun eigen kijk de grenzen van de toekomst van muziek afgetast. Niet alleen de huidige vernieuwende ontwikkelingen in muziekbeleving komen daarbij aan bod, maar ook en vooral welke ontwikkelingen zijn daarbij te verwachten.

Literatuurstudie Verandering in de muziek (april 2016)

Deze literatuurstudie beschrijft meer in het algemeen de rol van muziek binnen cultuur. Hier is al veel over bekend. Muziek vormt een culturele uitingsvorm naast vele andere. Aan de hand van reeds bestaande onderzoeken wordt een beeld geschetst van de stand van zaken van muziek en nauw daaraan verwante kunstvormen in Nederland en de recente ontwikkelingen daarin.

Literatuurstudie Muziek in cijfers (mei 2016)

In deze studie wordt nader ingegaan op de in omloop zijnde cijfers over muziek, zowel van de aanbodzijde als de vraagzijde. Bij de vraagzijde gaat het er dan om in welke mate mensen zelf musiceren, mensen muziekoptredens bezoeken en luisteren naar muziek. Ten aanzien van het aanbod gaat het dan om hoe muziek wordt aangeboden.

Inzet Big Data voor het meten van de muziekbeleving (april 2016)

In deze studie is eerst geïnventariseerd welke data bronnen gebruikt kunnen worden om de muziekbeleving te meten. Uiteindelijk is een lijst van meer dan 50 bronnen opgesteld, waarvan een groot deel interessant is. Er is daarbij getoetst aan 11 criteria zoals complexiteit, toegankelijkheid, restricties, continuïteit en inkoop. Echter, het probleem bij veel van de interessante bronnen is dat ze niet goed toegankelijk zijn voor een buitenstaander. Op basis van deze analyse zijn 3 cases uitgewerkt om data om te zetten naar informatie over

muziekbeleving. Er is in de studie gekozen voor die databronnen die makkelijk toegankelijk zijn en waarvoor geen kosten hoeven te worden gemaakt. Gekozen is voor:

- Evenementenagenda (BandsInTown) + Artiestendatabase (MusicBrainz)
- Facebook: locaties en evenementen
- Google Search: zoekopdrachten in Google

Een “visiedocument” over de toekomst van muziek (maart 2016)

In deze studie zijn de volgende vijf mensen geïnterviewd en gevraagd naar hun visie over de toekomst van muziek:

- Guido Gageldonk, mede-eigenaar van Unit040
- Wouter de Bie, data architect voor Spotify
- Anne de Jong, eigenaar van Challenge Records
- Denis Doeland, eigenaar van DDMCA
- Jeroen van Iterson, studieleider en adjunct-directeur van de School for Music and Technology, onderdeel van de Hogeschool voor de Kunsten Utrecht.

Resultaten

In dit document treft u het overall beeld aan als we de resultaten van de 4 uitgevoerde studies naast elkaar leggen. Daarvoor is een opbouw gekozen die aansluit bij de door het college van Burgemeester en Wethouders vastgestelde (februari 2016) onderzoeksvragen.

1. Welke betekenis heeft muziek voor de mens, welke rol speelt het?
2. Wat doen mensen op muziekgebied?
3. Hoe geven mensen muziek gestalte in wat zij zelf bedenken, zelf maken en zelf vormgeven.
4. Waar wordt muziek gemaakt/beleefd?
5. Waaraan hebben mensen ten aanzien van muziek behoefte?
6. Welke (technologische) factoren hebben invloed op muziek en muziekbeleving?
7. Kan iedereen in Eindhoven en omgeving muziek gebruiken / beleven / consumeren op de manier zoals hij / zij dat wil?
8. Is ten aanzien van de hiervoor genoemde aspecten onderscheid te maken binnen verschillende groepen, denk daarbij aan jongeren, ouderen, mensen met een andere achtergrond (ook arbeidsmigranten, expats)?
9. Welke rol speelt muziek binnen de denklijnen van ‘healthy urban living’/ de slimme gezonde stad en/of hoe kunnen we (muziek)cultuur een plek geven in deze andere manier van denken?
10. Welke rol moet de gemeente spelen in het culturele (muziek-)veld? Moeten we onze rol en ondersteuning wijzigen? Zien we nu iets over het hoofd?

Hoofdconclusie en aanbevelingen

Muziek speelt een belangrijke rol in het leven van veel mensen. Veel mensen luisteren naar muziek, gaan naar muziekoptredens en maken zelf muziek. Belangrijke functies van muziek zijn dat deze mensen raakt, zorgt voor verbinding met anderen, het verleden of met locaties en dat muziek leidt tot effecten en die worden gebruikt om zichzelf en anderen te beïnvloeden, soms bewust, soms onbewust.

Er zijn verschillen naar muziekbeleving en die hangen vooral samen met leeftijd en opleidingsniveau. In veel mindere mate is het inkomensniveau van invloed. Dit wel in de context dat deze verschillen sterk onderhevig zijn aan allerlei ontwikkelingen terwijl de verschillen ook afhangen van hoe men bepaalde zaken definieert. Muziek wordt op veel plaatsen gemaakt en beleefd. Dat gebeurt onder andere thuis, onderweg en binnen de reguliere sector. Maar ook de non-reguliere sector is een belangrijke plaats. Deze plaatsen zijn voor Eindhoven nog niet voldoende in beeld gebracht. De resultaten van het Big Data onderzoek geven al richting maar op basis hiervan en ervaringen elders in Nederland (Groningen, Utrecht) weten we dat dit beeld niet compleet is.

Op basis van de resultaten kan niet worden geconcludeerd dat mensen iets wezenlijks tekort komen om de eigen behoefte in te vullen. Met de opkomst en slimme toepassing van nieuwe technologie is de afgelopen jaren een grotere wereld van muziek maken en luisteren open gegaan. De rollen van maker, professional, expert en publiek vermengen zich steeds meer en bieden zoveel extra vernieuwende mogelijkheden. Deze nieuwe, disruptieve concepten, soms bedacht op een zolderkamer, doen de oude economie en de traditionele keten (van schouwburg en concertzaal) schudden op haar grondvesten. Nieuwe verdienmodellen ontstaan en het einde van deze ontwikkelingen en bijbehorende effecten zijn nog lang niet in zicht.

Op basis van de hoofdconclusie kunnen twee aanbevelingen worden gedaan.

1. Werk een vijfde puzzelstuk uit om de Eindhovense non-reguliere muzieksector voor livemuziek in beeld te brengen.
2. Volg de technologische ontwikkelingen in relatie tot de uitvoering van het cultuurbeleid.

De betekenis van muziek voor de mens

- Muziek speelt een belangrijke rol in het leven van veel mensen. Veel mensen luisteren naar muziek, gaan naar muziekoptredens en maken zelf muziek. Belangrijke functies van muziek zijn dat deze bevestigt, verbindt en reguleert en dit gaat op voor vrijwel iedereen.
- De bevestigende functie van muziek zit hem in het feit dat muziek mensen raakt en daardoor mensen in staat stelt zichzelf te identificeren als een muzikaal individu.
- Het verbinden kan onder meer met anderen (bij concerten), met het verleden (herinnering aan de hand van bepaald muziekstuk) en met locaties (door bijvoorbeeld taal of dialect).
- En verbindingen leiden tot effecten. Mensen gebruiken deze effecten om zichzelf te beïnvloeden en om anderen te beïnvloeden, soms bewust, soms onbewust.

Wie geven muziek gestalte (in wat zij zelf bedenken, zelf maken en zelf vormgeven)?

- In Eindhoven musicceert bijna een kwart van de bevolking (23%) boven de 6 jaar; van de Eindhovenaren zingt 13% en 15% bespeelt een muziekinstrument. Daaronder bevinden zich ook de Eindhovenaren die les volgen voor het bespelen van een instrument (2,4%) of zingen (1,6%) en de 2.700 leden van verenigingen die met muziek te maken hebben en werden of worden gesubsidieerd door de gemeente Eindhoven. Landelijk bedraagt het aandeel amateurmuzikanten 19%.
- Uit de Big Data studie blijkt dat wanneer mensen een instrument willen leren spelen en daar via internet naar op zoek zijn veruit het meest gezocht wordt op gitaar en piano. Dit is tevens een indicatie voor het bespelen ervan.
- Amateurmusici (in Nederland) zijn het meest actief in het genre pop/rock (40%), daarna komt klassiek (28%) gevolgd door wereldmuziek en musical (beide ca 13%).
- Een kwart musicceert uitsluitend alleen en 45% musicceert vooral in groepsverband via verenigingen en informele groepen, de rest combineert dit.

Wat doen mensen op muziekgebied?

- In 2015 luisterde gemiddeld bijna twee derde (62%) van alle Nederlanders van 13 jaar of ouder radio of muziek per dag. Gemiddeld wordt er 4 uur en 20 minuten geluisterd naar radio en eigen muziek.
- In totaal bezocht 58% van de Eindhovenaren (van boven de 15 jaar) in 2015 een muziekoptreden.
- De omroep is een belangrijk podium voor muziek. De NPO zendt festivals en concerten uit, organiseert evenementen en laat bekende en nieuwe artiesten zien. In 2014 bereikte de publieke omroep 6,9 miljoen individuele personen met klassieke muziek en 13,4 miljoen personen met populaire muziek.
- Volgens het CBS trokken de professionele podia in 2014 in Nederland met muziekvoorstellingen iets meer dan 8 miljoen bezoeken en met muziektheatervoorstellingen ruim 2,4 miljoen bezoeken. Daarvan namen de poppodia van de brancheorganisatie VNPf (Vereniging Nederlandse Poppodia en -Festivals) in totaal 2,9 miljoen bezoeken en de leden van de Vereniging van Schouwburg- en Concertgebouwdirecties (VSCD) 5 miljoen aan muziek gerelateerde bezoeken voor hun rekening.
- Dit is dan nog exclusief festivalbezoekers. In 2015 werd op basis van een inschatting rekening gehouden met ruim 26 miljoen muziekfestival bezoekers, waarvan alleen al 14 miljoen bij popfestivals. De 34 VNPf festivals waren samen goed voor 1,6 miljoen bezoeken in 2014.
- Veel mensen gaan 's ochtends als eerste radio en/of muziek luisteren. Na 18.00 uur neemt radio en muziek luisteren als activiteit af. Dat dit patroon zo loopt is niet zo verwonderlijk aangezien veel luisteren gecombineerd gaat met andere bezigheden. Opvallende pieken zijn zichtbaar tijdens de maaltijden.
- De combinatie pop en wereld muziek (28%) is voor Eindhovenaren het populairst om te bezoeken. Dance en klassieke muziek ontlopen elkaar niet veel (15 en 14%) en musical volgt met 12%. Landelijk laat het SCP een vrijwel identiek beeld zien als in Eindhoven. Overigens blijkt 'feest met optreden van muzikanten', die slechts eenmalig in een landelijk onderzoek door het SCP is voorgelegd, veruit het populairste muziekbezoek (45%) en dit gold voor alle leeftijdsgroepen.

- Op basis van de Big Data studie is af te leiden, op basis van het bezoek van bekendere artiesten, dat Eindhoven ten opzichte van andere steden geen uitgesproken profiel heeft naar genre.

Verschillen in de muziekbehoefte en muziekbeleving van onderscheiden groepen

- Er is gekeken of er verschillen zijn naar muziekbeleving die samen hangen met bepaalde achtergrond kenmerken van personen. Die blijken er wel degelijk te zijn. Er springen drie 'onderscheidende' vormen van verschil uit (zie hieronder). Weliswaar zijn ook deze verschillen sterk onderhevig aan allerlei ontwikkelingen terwijl de verschillen ook afhangen van hoe men bepaalde zaken definieert. Er zijn veel muziekstromingen en –smaken, de grenzen ertussen zijn diffuus. Maar toch ontstaat dan het volgende beeld.

Onderscheid naar leeftijd

- Voor alle leeftijdsgroepen geldt dat er nog het meest naar de radio wordt geluisterd. Wel liggen de aandelen 'eigen muziek en muziekdiensten' bij de jeugd aanzienlijk hoger dan bij de ouderen.
- De aandelen smartphone en laptopgebruik liggen bij alle typen luistergedrag bij de jeugd ver boven het gemiddelde. Voor de 50 plussers geldt het veel hogere aandeel stereo-installatie voor alle typen en de middengroep valt vooral op met het aandeel audiostreamer ten behoeve van muziekdiensten (15%).
- Het aandeel muziekbeoefenaars is onder kinderen en jongeren het hoogst. Het aandeel bij de jongvolwassenen ligt wat jager, maar is daarentegen wel nog wat hoger dan de rest van de bevolking (vanaf 35+). Over het algemeen zingen jongeren wat minder dan dat ze een instrument bespelen, bij ouderen (65+) geldt het tegenovergestelde hoewel de verschillen daar minder groot zijn..
- Het percentage beoefenaars van klassieke muziek loopt op met de leeftijd, pop/rockmuziek is daarentegen veruit favoriet onder jongeren en het minst onder 65+'ers. Bij andere muzieksoorten is het verschil minder sterk maar ouderen doen vaker dan jongeren aan volksmuziek, koormuziek, opera en operette.
- De populariteit van muziekgenre ten aanzien van bezoek verschilt ook sterk naar leeftijd. Voor musical en jazz/blues zijn de verschillen naar leeftijd niet zo groot. Bij dance/house en pop/wereldmuziek heeft het jongere publiek duidelijk de overhand. Het tegenovergestelde gaat op voor de wat meer klassieke vormen - klassieke muziek, kooruitvoeringen en opera/operette - waar de ouderen duidelijk sterker zijn vertegenwoordigd.

Onderscheid naar opleiding

- Hoogopgeleiden musiceren in Eindhoven meer en bespelen vooral wat meer een instrument. Bij laagopgeleiden, waaronder minder mensen musiceren, is de voorkeur voor zingen wat groter.
- Bij een onderscheid van bezoek per genre naar opleidingsniveau zien we dat hoogopgeleiden bij elke genre het sterkst vertegenwoordigd zijn. Anders gezegd, het bereik van de middengroep was bij alle genres hoger dan dat van degenen met minder opleiding, en lager dan dat van de hoger opgeleiden. De grootste verschillen zijn te constateren bij de genres pop/wereldmuziek, dance/house en klassiek. De verschillen zijn het kleinst bij musicals en kooruitvoeringen en (bij een SCP onderzoek) bij levenslied .

Onderscheid naar inkomensniveau

- Naar inkomensniveau zijn de verschillen tussen laag en hoog aanzienlijk kleiner als bij het opleidingsniveau, zowel bij het musiceren als bij het bezoeken, en dit geldt voor de meeste genres. Dit wordt zowel in Eindhoven als (door het SCP) landelijk geconstateerd. Binnen het reguliere Eindhovense aanbod gaat dit ook op voor het Brabants Orkest, STRP festival en de Effenaar. Bij het Muziekcentrum Frits Philips, maar vooral het Parktheater zijn de verschillen naar inkomen onder de Eindhovense bezoekers echter aanzienlijk (hoe hoger het inkomen hoe hoger het opkomstpercentage).
- Enkele verrassende uitzonderingen bij bezoek naar genre zijn (landelijk) nog het hoge aandeel laag inkomensniveau bij jazz/blues en het hoge aandeel hoogste inkomens bij dance/house.

Waar wordt muziek gemaakt/beleefd?

- In spitsuren wordt veel naar muziek geluisterd: als we naar ons werk gaan of op de terugweg zijn, dan staat de radio en/of muziek aan. Ook blijkt dat tijdens werk veel wordt geluisterd naar radio en muziek.
- Er is nog steeds sprake van een dominantie positie van de autoradio (dus onderweg) en de stereo-installatie (dus thuis) maar ook draagbare apparaten rukken duidelijk op en dit bevestigt dat radio en muziek luisteren een activiteit is die voor een belangrijk deel ook buitenshuis plaatsvindt.
- Bijna 45% van de amateurmusici maakt gebruik van werk-, oefen- of lesruimte buiten de eigen woning, zoals een verenigingsgebouw, buurthuis, kerk of een centrum voor de kunsten of muziekschool.
- Eveneens bijna 45% van de muziek beoefenaars treedt wel eens op voor publiek of laat iets horen via digitale kanalen. Voor activiteiten die doorgaans individueel en thuis worden beoefend zijn digitale podia veel belangrijker dan min of meer professionele podiumaccommodaties.
- Veruit de meerderheid van de optredende amateurmusici doen dat in buurthuizen, cafés, kerken, scholen, ziekenhuizen, verzorgingstehuizen, huiskamers en straathoeken. Klassieke muziek, opera en/of operette worden vaker uitgevoerd in zalencentra, kerken, buurthuizen en dergelijke evenals in theaters en concertzalen. Pop, rock en dance/house wordt ook het meest gespeeld in zalencentra, kerken en buurthuizen maar ten opzichte van de overige muziek vaker ook op digitale podia, festivals en in cafés. De openbare ruimte is voor beide genres belangrijk.
- Met uitzondering van de musical en levenslied geldt dat hoe stedelijker, hoe hoger het aandeel bezoekers. Relatief het grootst zijn de verschillen, ten gunste van zeer sterke stedelijkheid, voor de modernere vormen (dance/house en urban/rap/hiphop), wereldmuziek en jazz.
- Dance en house muziek wordt het meest frequent bezocht door Eindhovenaren maar dat gebeurt dan vaak wel buiten de eigen gemeente. In iets minder mate geldt dat ook voor pop en wereldmuziek. Voor de wat meer klassieke vormen is er relatief wat meer binnen de eigen gemeente te vinden: naast klassieke muziek gaat dit op voor kooruitvoeringen en opera/operette.
- Er bestaat een reguliere sector die uitvoeringen omvat in accommodaties die specifiek voor het aanbieden van podiumkunsten ingericht zijn en die een regelmatig podiumkunstenaanbod verzorgen. Tot het reguliere aanbod in Eindhoven behoren (met tussen haakjes het % Eindhovenaren dat hier in 2015 een bezoek bracht): het Parktheater (35%), de Effenaar en Muziekcentrum Frits Philips (beide 23%), het STRP festival (12%) en het Brabants orkest (4%). De totale aantallen bezoeken liggen uiteraard hoger. In 2014 telde de Effenaar 136.000 bezoeken en Muziekcentrum Frits Philips 146.000. In 2013 trok het Parktheater in totaal bijna 242.000 bezoeken, waarvan circa 17% muziek gerelateerd.
- De regionale functie van dit reguliere aanbod blijkt ook uit de Big Data studie. Door zoekopdrachten in Google te gebruiken als indicator voor de interesse in deze locaties, is in kaart gebracht hoe het staat met de interesse voor deze gesubsidieerde locaties vanuit de regio Zuidoost-Brabant; 65% van de interesse komt dan van gemeenten buiten Eindhoven (vooral vanuit aangrenzende gemeenten).
- Over de niet reguliere sector ontbreekt het nog grotendeels aan gegevens maar ervaringen in Groningen en Utrecht wijzen op een niet onaanzienlijk aandeel in muziekaanbod. Daarbij gaat het dus om de bij het vijfde bolletje aangegeven locaties waar met name dus de amateurmusici aangeven op te treden.
- Ook de Big Data studie laat zien dat er in Eindhoven veel optredens plaatsvinden in de niet-reguliere sector, vastgesteld aan de hand van aantal Facebook evenementen (en het totaal aantal aangemelde bezoekers) over de afgelopen vijf jaar. Aangezien niet iedereen actief is op social media is dit nog geen compleet overzicht.

De behoefte van mensen ten aanzien van muziek

- Muziekbeoefening kost tijd. Gemiddeld besteden amateurmusici 5 à 6 uur per week aan hun hobby. Een kwart besteed dagelijks tijd aan musiceren, maar voor de meesten (bijna de helft) is het een wekelijks aangelegenheid. De rest musiceert in een wat lagere frequentie.
- Muziekbeoefening kost geld. Onkosten die gemaakt worden kunnen betrekking hebben op contributie voor een vereniging, les en cursusgelden maar ook bijvoorbeeld reiskosten, vergoedingen voor het gebruik van instrumenten of de huur aan oefenruimte. Ook deze onkosten vertonen een grote variëteit,

getuige onderstaand overzicht. Bij de meesten blijven de onkosten onder de 50 euro per maand. 12% besteedt maandelijks tussen de 50 en 100 euro, bij 8% variëren de onkosten tussen 100 en 200 euro en bij 10% liggen de maandelijks onkosten boven de 200 euro.

- Van de muzikanten die gebruik maken of maakten van werk-, oefen- of lesruimte buiten de deur, die oefenen of studeren met docenten en deskundige begeleiding of die wel eens optreden is een groot deel tevreden of heeft daar geen mening over. Landelijk geldt dat 7% van de musici vindt dat er te weinig werkruimte beschikbaar is, 8% beoordeelt de les- of begeleidingsmogelijkheden als te weinig en 8% vindt dat er te weinig podia beschikbaar zijn. Hoe dat precies voor Eindhoven uitvalt is onbekend

Kan iedereen in Eindhoven en omgeving muziek gebruiken / beleven / consumeren op de manier zoals hij / zij dat wil?

- Of iedereen in Eindhoven en omgeving muziek gebruiken / beleven / consumeren op de manier zoals hij / zij dat wil is een lastige vraag, en zal dat ook wel blijven. Maar het in beeld brengen van het niet-reguliere deel van muziek kan hierbij zeker helpen. Wat live muziekuitvoeringen betreft is er naast de reguliere sector (in accommodaties die specifiek voor het aanbieden van podiumkunsten ingericht zijn) een omvangrijke non-reguliere sector (buurthuizen, cafés, straathoeken) die veel minder in beeld is maar wel zeer omvangrijk. Over deze non-reguliere muzieksector zijn amper gegevens beschikbaar hoewel de Big Data studie ten behoeve van de muziek beleving in Eindhoven al wel enige aanwijzingen geeft via facebook signalen. Ook blijkt daaruit nog eens de sterk regionale functie van het reguliere Eindhovense aanbod.

De rol van muziek binnen de denklijnen van 'healthy urban living'/ de slimme gezonde stad

- Muziek kan een belangrijke rol spelen binnen de denklijnen van 'healthy urban living'/ de slimme gezonde stad. We weten dat muziek behalve voor emotie nog voor veel meer menselijke reacties zorgt. Vanuit de (muziek)psychologie wordt dan ook steeds meer onderzoek gedaan naar de helende werking van muziek. Epilepsie, histerie en allerlei andere zenuw- en hersenziekten blijken bestreden te kunnen worden door muziek. Het geheugen kan gedeeltelijk terugkeren door muziek en verlamde spieren kunnen opnieuw worden geactiveerd. Muziekpsychologie is daarmee een interessant vakgebied, maar ook een terrein dat nog grotendeels ontgonnen moet worden. Andersom zijn er ook signalen dat een slechte gezondheid leidt tot minder bezoek aan muziekvoorstellingen.

Technologische factoren die invloed hebben op muziek

- Dat technologie een grote rol speelt bij het luisteren naar muziek blijkt breed gedragen en komt ook sterk naar voren in het 'visiedocument Toekomstmuziek' waarin vijf mensen met ieder een eigen kijk de grenzen van de toekomst aftasten.
- Muziekluisteren hangt voor een deel af van wat allemaal beschikbaar is. Met de komst van steeds betere draagbare luisterapparatuur is radio en muziek luisteren steeds meer een activiteit die voor een belangrijk deel buitenshuis plaatsvindt.
- Digitalisering heeft invloed op het maakproces (goedkoper, eenvoudiger, individueler), op de distributie (eenvoudiger, flexibeler en via vele kanalen mogelijk) en op de toegang tot muziek die belangrijker wordt dan het bezit ervan. Consumenten worden zelf ook producent van (culturele) content, 'user generated content', via bloggen, ontwerpen van websites of het plaatsen van YouTube filmpjes. Dit neemt gedeeltelijk de plaats in van traditionele content van uitgeverij en omroepen.
- De rollen van maker, professional, expert en publiek vermengen zich. Het gemak waarmee creaties in het digitale domein worden gekopieerd en verspreid, maakt dat de bescherming van het auteurschap moeilijk te handhaven is. Sterker nog, co-creatie is gemeengoed. Er is geen exclusiviteit, maar een impliciete uitnodiging om voort te bouwen op elkaars creaties. Tegelijkertijd zien makers, producenten en

distributeurs zich onder invloed van digitalisering genoodzaakt tot een vaak moeizame zoektocht naar nieuwe verdienmodellen.

- In het begin van de eeuw was de culturele opvatting rond het internet van openheid en gratis erg sterk en achtte experts verdienmodellen die mensen lieten betalen voor digitale muziek kansloos. Dat is inmiddels gewijzigd, men is wel degelijk bereid om te betalen voor digitale muziek. Met streamen gaat dit nog een stapje verder, namelijk van het betalen voor bezit van digitale muziek naar het betalen voor toegang tot muziek. Dit betekent wel dat andere partijen, zoals iTunes en Spotify, de distributie in handen krijgen in plaats van de (traditionele) muziekindustrie.
- De muziekdiensten, waarvan Spotify veruit de grootste is, worden vooral door de laptop, smartphone en desktop gebruikt. In het eerste kwartaal van 2016 gebruikte in Nederland 37% van de mensen Spotify (21% gratis, 7% via de breedband- of mobiele aanbieder en 9% betaalt). Spotify werd in Nederland in 2010 geïntroduceerd
- De traditionele keten (van schouwburg en concertzaal) wordt opengeboken: gezelschappen regelen zelf een speelplek, makers zoeken direct contact met publiek, mensen luisteren muziek via internet, het publiek zoekt zelf de plek uit waar het heen wil. Het publiek zoekt via de zoekmachines van internet naar het grote aanbod en laat zich meer leiden door tips van gelijkgestemden in een smaakgemeenschap.

De rol van de gemeente in het muziekveld

Beleid ten aanzien van muziek maakt van oudsher deel uit van cultuurbeleid. Het door de Nederlandse overheid gevoerde cultuurbeleid was lange tijd onomstreden. De subsidiëring van kunst en cultuur en de globale doeleinden die men hierbij voorstaat, werden doorgaans niet betwist door de hoofdstromingen binnen de Nederlandse politiek. De afgelopen jaren is het cultuurbeleid gewijzigd. De politieke opvattingen over het cultuurbeleid zijn meer gaan divergeren, met als gevolg dat de overheidsbudgetten voor cultuur schommelingen zijn gaan vertonen. Bij burgers staat het cultuurbeleid al jaren in de top drie van beleidsterreinen waar volgens hen minder geld naartoe kan. De economische crisis heeft de overheid bovendien gedwongen om haar uitgaven kritisch te bezien. Aan de andere kant beïnvloedt de overheid natuurlijk het muziekaanbod door het vergeven van vergunningen bij muziekfestivals en dergelijke. Door beter inzicht te krijgen op wat er allemaal speelt op het gebied van muziek kan worden bezien of de gemeente daar andere rollen in moet gaan spelen.

Overige bevindingen

Uit Big Data is veel informatie te halen. Veel databronnen zijn rondom het thema muziek te benoemen maar relatief weinig zijn zonder kosten bruikbaar. Samenwerking met bron-eigenaren kan inzicht sterk verrijken. Culturele/muziek-instellingen kunnen zo'n bron-eigenaar zijn; voorbeelden van bronnen zijn de combinatie van klantenbestanden met digitale ticketverkoop of aankondiging/presentatie van evenementen in sociale media in combinatie met zoekgedrag van mensen of aantal attendings.

De gebruikte bronnen in de muziekstudie zijn goed voor beeldvorming. Ze zijn niet volledig omdat niet iedereen de media met dezelfde intensiteit inzet en niet iedere doelgroep in dezelfde mate gebruik maakt van deze media. Niet voor iedereen is het gebruik van de digitale wereld, waaronder social media, vanzelfsprekend. De resultaten kunnen richtinggevend zijn voor de eventuele keus van verdere inhoudelijke verdieping.

Gebruik van facebook is groeiend en als ook meer mensen zich gaan uiten op social media zullen de resultaten in de toekomst steeds completer worden. De resultaten van Google zijn meer bruikbaar als zoveel mogelijk bij elkaar horende zoektermen worden geanalyseerd.

